

ISTEN NÉPE A CSALÁDBAN

Időskori élettársi viszony

A németországi baptista vezetők állásfoglalása a nyugdíjasok anyakönyvvezetői házasságlevél nélküli együttélésének gyülekezeti megáldásáról

1. A probléma

Amennyiben a házasulandók közül valamelyiknek özvegyi nyugdíja van, az egy bizonyos végkielégítéssel elvész. Ezért, hogy anyagi problémákat elkerüljenek, sok pár a hivatalos házasságkötés elhagyása mellett dönt. A tudatos keresztyén azonban nem szeretné az Isten és a gyülekezet előtt megkötött házasságot elkerülni. Némelyek ezért azt kérik, hogy kapcsolatukat a gyülekezetben részesítsék áldásban. Ez a tevékenység ellentétben áll meggyőződésünkkel, mely szerint a házasság anyakönyvvezető előtti és az azt követő gyülekezeti (templomi) menyegzőből áll.

Némely gyülekezet ilyen esetben olyan menyegzőt is tartott, melyet nem előzött meg hivatalos házasságkötés. Más gyülekezetek ennek lehetőségét kategorikusan elutasítják. Sok gyülekezetben folynak beszélgetések e témáról, és nagyon különböző állásfoglalások születnek, melyek a bizonyos esetekben a hivatalos házasságkötés nélküli kapcsolatok megáldása mellett vagy ellen szólnak. A téma összetett, mert sok különböző kérdést érint. Így például:

- Mit jelent a bibliai házasságértelmezés a mai helyzetben?
- Milyen bevétel szükséges egy pár egzisztenciális biztonságáért?
- Vajon az állam a házasságot ma a szükségesnél kisebb mértékben védi?

A szövetség elnöksége (*Németországban a baptista szövetség elnöksége nagyobb testület, mint nálunk, mintegy 20 fő tartozik bele. A ford.*) már több alkalommal tárgyalt javaslattervezetetről, mivel a testületen belül is különböző állásfoglalások léteznek. A 2005. évi Szövetségi Közgyűlés alkalmával egy fórum keretében a gyülekezeti képviselőkkel is beszéltek, egy konzultációs napon pedig szakembereket hallgatott meg. Azonkívül a megfelelő minisztérium megfelelő osztályvezetőjével is folytattak megbeszéléseket. A jelenlegi állásfoglalás információkat és javaslatokat tartalmaz, melyek segíthetik a gyülekezeteket az időskorú partnerkapcsolatok biblikus, lelkipásztori felelősséggel történő és a jogi keretek közötti tanácsolásában.

2. A jogi helyzet (*E szakasz a németországi jogi helyzetre vonatkozik, nem adjuk közre. A ford.*)

3. Bibliai irányelvek

A házasság egy nyilvánosan kimondott, elkötelező érvényű döntés az élethosszig tartó házassági közösség mellett. Míg a bibliai időkben a családok közötti szerződésben fejeződött ki, addig ma az anyakönyvvezető előtt kimondott igen jelenti a házasságot. Isten akarata szerint a házasság egy férfi és egy nő élethosszig tartó kapcsolata, amint azt a Gen 2,24 és Mk 10,7–8 kifejezi: apát, anyát elhagyni és egy testté válni. Ez akkor is meg ma is elkötelező kapcsolatot jelent minden résztvevőnek, benne a jogi, következményeit vállalva. A jogi formák változóak, kultúra- és korfüggők. A nyilvánosságot akár a gyülekezeti alkalom is megteremtheti, az állami törvények szerint azonban jogi érvénye annak nincs.

Bennünket, keresztyéneket a Szentírás felhív arra, hogy a fennálló állami hatalom alá rendeljük magunkat (Róm 13,1–7). Házasság tekintetében ez az anyakönyvvezető előtti házasságkötés. A keresztyén értékek e befolyására az állam védi a házasságot és a családot. Nem látjuk annak szükségét, hogy az állam által megszabott utat elkerüljük. Az az alapelv, hogy „inkább Istennek kell engedelmessé válni”, megalapozza ugyan az ellenállást az állami renddel szem-

ben, de csak kivételes esetekben, amikor az emberi jogok sérülnek. Anyagi okok csak abban az esetben jöhetnek szóba, ha emiatt a házasság léte kerülne veszélybe.

4. Milyen esetekben merül fel a házasság nélküli időskori kapcsolat?

A 4. pont kivonatos fordítása, mert ez is jogrendfüggő megállapításokat tartalmaz.

4.1 Özvegyi nyugdíj kimaradása egzisztenciális szükséghelyzetet teremthet. A bevételek a létminimum alá csökkenhetnek. Szociális segély igénybe vehető.

4.2 A társ korábbi házasságából magával hozott adósság vállalhatatlan terhet jelenthet. Ezeket a terheket a házasságon belül is ki lehet zárni szerződéssel.

4.3 Az árvák kérdése

Az ottani szabályozások szerint a gyermekek taníttatása nem veszélyeztethető, és az árvasági pénz nemvész el új házassággal.

4.4 Az örökség elvesztése vagy csökkenése is bekövetkezhet.

Sok egyéb helyzet is veszélyeztetheti az örökséget, például az örökhagyó ápolásra szorulása.

5. Következtetés

A vizsgált esetek mindegyike hivatalos házasságkötés esetén bevételecsökkenéssel járt, mely az új házások helyzetétől függően egy kevés, de néha sok veszteséget jelent. Alig elképzelhető azonban, vagy csak kivételes esetben, hogy ez egzisztenciális anyagi problémákhoz vezetne. *(Nálunk valószínűleg sűrűbben előfordulhat. A ford.)* Nem látunk ebben olyan szükségletet, hogy az állami rendtől való eltérést tudnánk javasolni. Jelenleg a hivatalos házasságkötés nélküli egyházi esküvő szabálysértésnek számít, bár nem büntetik. Az ebben kifejeződő tiltás hamarosan fel fog oldódni, vagyis jog szerint megléphető a lépés. Ugyanakkor a hivatalos házasság jogi védettsége

olyan eredmény (érték), melyet nem szabad feladnunk.

A szövetség elnöksége nem tudja javasolni az úgynevezett „egyházi házasságot”, vagyis az egyházi menyegzőt megelőző hivatalos házasságkötés nélkül. Mivel a házasságkötést jelentő formulákat kihagyó áldás, mely Isten és a gyülekezet előtti házasságnak szeretne látszani, lényegében ugyanaz, mint az egyházi menyegző, ezt sem tudjuk ajánlani. Azt is figyelembe kell venni, hogy a nyugdíjasok anyagi hátrányok ellenére megkötött házassága példa lehet a fiatal nemzedék előtt, melynek a társadalomban meglévő kötetlen partnerkapcsolatok között meg kell tanulni az ár ellen úszni. Végül pedig a jogi biztonság hiánya később

komoly következményekkel járhat az érintett párokra.

Amennyiben az érintett pár a házasság miatt egzisztenciális szükséghelyzetbe kerül, javasoljuk a gyülekezetnek, hogy tanácsolják szakemberhez, tanácsadókhöz a házasulandókat. Gyakran akad olyan segítség, mely csak ismeret hiányában nem látszott korábban. A házasságlevél nélküli kapcsolatnak ugyanakkor gyakran nem csupán anyagi oka van, hanem esetleg félelem az újabb elkötelezéstől. Ilyenkor a gyülekezetnek megint csak komoly lelkipáter szerepe van.

Ha konkrét, elkerülhetetlen szükséghelyzetet tapasztalunk, készek vagyunk az alkotmánybírósághoz fordulni. Az eredménynek azonban csak akkor van egy kis esélye, ha a jelenlegi nyugdíjtörvény bizonyíthatóan elkerülhetetlen egzisztenciális szükséghelyzetet teremt.

Sajnáljuk, hogy a nyugdíjtörvény éppen azokat az embereket hozza hátrányos helyzetbe, és azoknak a teljesítményét hagyja figyelmen kívül, akik egész életükben a családért és a gyermekekért, valamint fontos önkéntes feladatokért éltek. Amennyiben mód nyílik rá, mindent megteszünk, hogy ezen változtassunk. Ez a helyzet azonban látásunk szerint nem indokolja a hivatalost (anyakönyvvezető előtti) nélkülöző egyházi menyegző megtartását, mely biblikus házasság szemléletet, az érintettek jogbizonytalanságát és a fiatalok előtti példáját érintené negatívan.

Ford.: Macher Tivadar